

Makamsal Müziklerde Klasik Gitar Akor Eşliği/İcrası

Chord Accompaniment/Performance on Classical Guitar in Modal Music

ÖZET

Birçok müzik alanında akor eşliği olarak kullanılan klasik gitarın, türkülere eşlikte son zamanlarda popüler hale gelmesi sebebiyle; bu çalışmanın yapılması düşünülmüş ve makamsal müziklere klasik gitar ile akor eşliğinin ne şekilde yapılabileceği araştırılmıştır. Çalışmada daha önce makamsal müziğe eşlik etmemiş klasik gitar icracısının makalede anlatılanlardan yola çıkarak, makamsal müziğe yapılacak olan klasik gitar ile akor üzerine eşliğin kural ve mantığının en temel haliyle icracıya aktarılması amaçlanmıştır. Makamsal müzikte ezgiye göre hangi derecede hangi akorların kullanılabileceği üzerinde çalışılmıştır. Böylece makamsal müziklere eşlik etmek isteyen klasik gitar icracısının gerekli temel donanıma sahip olması ve bu eşliğin makamın derecelerinden yola çıkarak hangi akorlar üzerinde devam edebileceğini anlamış olması hedeflenmiştir. Bu çalışmada, mevcut durumun belirlenmesi ve analiz edilmesine yönelik nitel araştırma türünde betimsel araştırma yöntemi kullanılmış, araştırmanın çalışma grubunu ise Türk Müziği makamlarından Hüseyini ve Hicaz makamları oluşturmaktadır. Çalışma sonunda Hüseyini ve Hicaz makamlarında ele alınan ezgiler üzerine örnek kalıp eşlik çalışmaları yapılmıştır. Araştırmanın kapsamı Türk Müziği, sınırlılıkları ise Hüseyini ve Hicaz makamlarıdır. Dolayısıyla bu çalışmanın, Türk müziğine klasik gitar ile eşlik etmek isteyen müzik icracılarına, yol gösterici olması bakımından önem arz ettiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gitar, Makam, Koma, Derece, Eşlik, Akor, Ses

ABSTRACT

Due to the increasing popularity of classical guitar accompanying folk songs in various music genres, it was decided to conduct this study, which aims to explore how classical guitar can be used in accompaniment with classical guitar to modal music to musicians who have not previously accompanied modal music with classical guitar, based on the information presented in this article. The research focuses on determining which chords can be used according to the melody in modal music. Thus, the goal is to equip classical guitarists interested in accompanying modal music with the necessary foundational knowledge and an understanding of which chords can be used based on the degrees of the mode. In this research, a descriptive research method of qualitative research type was used to identify and analyze the current situation. The study group of the research consists of the Turkish Music modes Hüseyini and Hicaz. At the end of the study, sample pattern accompaniment studies were conducted on melodies in the Hüseyini and Hicaz modes. The scope of the research is Turkish Music, and the limitations are Hüseyini and Hicaz Modes. Therefore, it is considered that this study is important in guiding musicians who want to accompany Turkish music with classical guitar.

Keywords:Guitar, Musical Mode, Coma, Degree, Accompaniment, Chord, Sound

GİRİŞ

Kısa Türk Müziği Tarihi

Anadolu'da çok sayıda dil, din ve ırkın bulunduğu bilinmektedir. Bu toplulukların süre gelen zaman içinde kültürel etkileşimleri ve zenginlikleri günümüze kadar gelmiştir. Bu zenginlik müzik kültürü üzerinde de önemli bir iz bırakmıştır. Anadolu toprakları, müzik kültürünün gelişmesinde ve günümüz halinin şekil almasında bir hayli önemli yer teşkil etmektedir. Günümüz Anadolu coğrafyasının tarihsel gelişimini incelediğimizde; Türklerin Anadolu'ya yerleşmesi ve hali hazırda Anadolu'da bulunan kültürlerin harmanlanmasıyla zengin bir alt yapı oluşmuştur. Bilinen kaynaklar incelendiğinde sefere çıkan orduların yüksek sesli çalgılar kullanıldığı bilinmektedir. Türk-İslam sentezi ile birlikte Selçuklu Devleti içerisinde "tablhane" kültürü oluşmuştur. Bu zaman içerisinde bir güç bildirgesi haline gelmiştir. Devlet idaresi içerisinde hükümlerlik sembolü haline gelmiştir. Bu bağlamda incelediğimizde müzik kültürünün devlet organizması içerisindeki önemli yapısı ortaya çıkmaktadır. Türk müzik kültürü açısından tablhane kültürü ile kurumsallaşmaya başlayan yapı Osmanlı Devleti içerisinde kurumsal kimliğini tamamen kazanarak, müzik okulu haline gelmiştir. Osmanlı Devleti, Batılılaşma hareketleri içerisinde

Burak Can Yıldız¹
Bekir Tanyeri²

How to Cite This Article
Yıldız, C. B. & Tanyeri, B.
(2023). "Makamsal Müziklerde Klasik Gitar Akor Eşliği/İcrası", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(77): 5182-5187. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.73618>

Arrival: 13 September 2023
Published: 30 November 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

* Bu makale Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi 4. Ulusal Sanat Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuştur. Makale Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez çalışmasının yan ürünü olarak yazılmıştır.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri, Ankara, Türkiye

² Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Ankara, Türkiye

kurulan Mızık-a-i Humayun; devletin askeri bir kolu olarak kurumsallaşmış bu da süre gelen zaman içinde müzik kültürünün tamamlayıcı noktası olmuştur.

Zengin bir kültürel yapıya sahip olan Anadolu toprakları içerisinde müziği yalnızca devlet ile tabi tutmak Anadolu coğrafyası içerisinde ki toplumsal sanat hareketini yok görmektir demek haksız bir değerlendirme sayılmaz. Anadolu coğrafyası içerisinde yüz yıllardır süre gelen; abdal ve ozan kavramları sanata ve müziğe olan ilginin en büyük örnekleridir. Günümüz toprakları içerisinde inceleme yaptığımızda yöresel ve farklılıklar gösteren icra türleri görmekteyiz. Anadolu coğrafyasının kültürel zenginliği günümüz müzik sanatının en temel yapıtaşdır.

Türk müziği gerek devlet içerisinde gerek halk arasında kendini geliştirmeye devam etmiştir. Bu süre zarfında belirli kalıplar halini almaya başlamıştır. Türk musiki tarihi içerisinde bu kalıplar makamsal açıdan yerini almaya başlamıştır. Her geçen yıl içerisinde gelişen ve değişen Türk Müziği, makamsal zengin bir yapıya sahiptir. Bu görkemli müzik tarihi içerisinde yaklaşık 600 makama ev sahipliği yapmaktadır. Günümüzde sık olarak kullanılan 8 adet makam bulunmaktadır.

Makamlar

Kaçar, (2008) makalesinde, Makam bir müzik parçası veya bir müzik eserinin işleyiş biçimidir. Türk Müziği Makamları belirli değiştirici işaretler ve kurallar dahilinde icra edilen bir müzik türüdür. Makamları birbirinden ayıran husus kullanılacak perde aralıkları ve ses alanı ile oluşmaktadır. Makamlarda kullanılan bazı terimleri Rauf Yekta Bey ve Hüseyin Sadettin Arel adlandırmıştır. Bu terimlerin 20. Yüzyılın ortalarında yaygınlaştığını açıklamıştır.

Belirli değiştirici işaretler ve koma seslerin kullanılması ile Türk müziği makamları ortaya çıkmıştır. Günümüzde en çok kullanılan makamlar ise; Muhayyer makamı, Nihavent makamı, Hicaz makamı, Beyati makamı, Segâh makamı, Kürdili Hicazkâr makamı, Hüzam makamı ve Rast makamı' dır.

Komalar

Koma, iki ses arasındaki en küçük aralığa verilen isimdir. Makamsal müziklerde koma sesler makamın türünü ve gidişatını belirler. Koma dokuz ara sesin her birini kapsamaktadır. Kullanılma şekline göre bir makamın doğuşuna sebebiyet vermektedir.

Türk müziği ile Batı müziğini birbirinden ayıran en belirgin özellik koma seslerin oluşudur. Türk müziğinin Batı müziği ile desteklenemeyeceğini açıklayan Kemal İlerici "Dörtlü Armoni Sistemi"ni oluşturmuştur. Günümüzde Türk müziği çok seslendirme eserlerinde, Kemal İlerici' nin ortaya koyduğu 4'lü armoni sistemi kullanılmaktadır. Kemal İlerici 3'lü armoninin Türk müziği makamlarının karakterlerine uygun olmayacağını düşünerek 4'lü armoni sistemini kullanır ve Türk müziği ezgilerini çok seslendirme çalışmaları düzenlemiştir.

3'lü armoni tonal sisteme benzer dizilerde örneğin rast makamında majör dizi akorlar düşünülerek kullanılır. Karma armoni ise caz armonisi diye bilinen tansiyonlu akorların da içinde bulunduğu armoni yaklaşımlarından biridir. (Albuz, 2011: 57-58, Akt: Karşıcı ve Pala, 2019)

Kemal İlerici' nin 4'lü armoni sistemi ile düzenlenen çalışmalarını Batı klasik müzik eğitimi görmekte olan müzisyenlerin daha rahat ve anlaşılır seslendirmesi görülmektedir. Zamanla mikrotonal müzikleri seslendirmek adına özel çalgılar tasarlanmıştır. Mikrotonal tuba, Miktoronal gitar, makamsal klavye bunlardan bazılarıdır. Tolgahan Çoğulu klasik gitar üzerine "Mikrotonal Gitar" çalışmasını yapmış, bu çalışmada klasik gitarın mevcut perdeleri arasına ek perdeler ekleyerek koma sesleri elde etmiştir. Bu sebeple makamsal müzikleri klasik gitar ile usulünce icra edilmesini sağlamıştır.

Klasik Gitar Tarihi

Klasik gitar çağımızın en popüler çalgılarından olup, çok sesli eşlik ve solo icraya en uygun müzik aletlerinden biridir. Klasik gitarın altı teli olmakla birlikte, 60-65 cm uzunluğundadır gövde ve klavye olarak iki ayrı parçanın birbirine bütünleştirilmesiyle oluşmakta ve Mi, La, Re, Sol, Si, Mi akort düzeni ile akort edilmektedir. Ses aralığı üç buçuk oktav düzeyindedir. Birçok müzik aleti gibi Gitar'da yapısal olarak evrime uğramıştır. Tarihin süre gelen izlerine bakıldığında Hitit taş kabartmalarında gitarın günümüz yapısına benzeyen telli ve perdeli sekiz şekilde çalgılar görülmektedir. Bazı Anadolu ve Arap sazları Klasik gitarın evrimine ciddi anlamda katkı sağlamıştır. Zaman içerisinde evrimini tamamlayan Klasik gitar günümüz şeklini almakta ve birçok ağaç türünden üretilmeye devam etmektedir.

Gitar, ismini lir çalgısının bir çeşidi olarak bilinen eski chitara çalgısından almaktadır. Oysa gitarın daha önceki ataları, gitara rakip olan eski pandoura ve lavta(lute) ailesindedir. Antik dünyada ise, bilinen üç türlü telli çalgı vardır. Bunlar şimdi de aynı isimle anmakta olduğumuz lir, lut ve arptir.(Daşer, 2007:4)

11. yüzyılda İber yarımadasında ilk gitar okulu açılmış ve dünyada bilinen ilk müzik okulu örneklerinden olmuştur. Özellikle 16. yüzyıldan itibaren bu saza özgü eserler üretilmiştir (Kanneci, 2001:10).

Popülerliğini her geçen gün arttıran bu enstrüman, batı müziği eserlerinin önemli bir parçasıdır. Ancak son yıllarda Türk müziğindeki makamsal müziklere eşlikte akor alt yapısı oluşturması açısından sıklıkla tercih edilmektedir. Klasik gitara özgü eşlik eserler yazılmaya başlanmış ve makamsal müziklere yapılacak eşlikte her geçen gün önemi artarak devam etmektedir. Klasik Gitarın günümüzde yeni icra şekilleri türemeye başlasa da temel olarak akor, solo, arpej, fingerstyle gibi teknikler ile icra şekilleri sürdürülmeye devam etmektedir. Zaman içerisinde bass gitar, elektro gitar, perdesiz gitar gibi çeşitli gitar türleri üretilmekte ve birçok müzik alanında sıklıkla tercih edilen bir enstrüman haline aldı.

Amaç

Çalışmada henüz makamsal müziğe eşlik çalışması yapmamış klasik gitar icracısının makalede aktarılan sistemden yola çıkarak, makamsal müziğe yapılmakta olan akor üzerine eşliğin kapsam ve gerekçelerinin en temel şekilde icracıya iletilmesi amaçlanmıştır.

Problem Durumu

Bu çalışmada “Makamsal müziklerde Klasik Gitar akor eşliği nasıldır?” sorusuna cevap aranmaktadır.

Önem

Çalışmanın Türk müziğine klasik gitar ile eşlik etmek isteyen müzik icracılarına, yol gösterici olması bakımından önem arz ettiği düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışma, nitel araştırma veri toplama ve çözümlenme tekniklerinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmada, mevcut sistemin belirlenmesi ve çözümlenmesine yönelik nitel araştırma türünde betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmada verilerin analiz edilmesine yönelik içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

“Nitel araştırma gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algılanan ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği aşamadır.” (Yıldırım, 1999, s.10).

BULGULAR ve YORUM

Hüseyini Makamı

Hüseyini makamı, hüseyini beşlisi ve uşşak dörtlüsünün birleşimiyle oluşmaktadır.

Şekil 1: Hüseyini makamı dizisi

Kaynak: Google görseller, klarinet park

Hüseyini makamı Türk halk müziğinin önemli makamlarından biridir. Hüseyini makamı üzerine Türk halk müziği repertuarında çok sayıda eser bulunmaktadır. Bu makamın halk müziği için ana makam olduğu bazı araştırmacılar tarafından söylenmiştir. Günümüzde ise en çok kullanılan makamlar arasında yerini almaktadır.

Durağı: Dügâh perdesi,

Seyri: İnici-çıkıcı,

Dizisi: Hüseyini beşlisi+Uşşak dörtlüsü,

Güçlüsü: Hüseyini perdesi (Mi),

Donanımı: Si koma bemolü ve Fa bakiye diyezi,

Yedeni: Rast (sol) perdesidir.

Hüseyini makamı aşkı terennüm eden bir makamdır. Duyulduğunda veya söylendiğinde insanda derin bir hüznün hissi oluşturur. Hüseyini eserler hasret, ayrılık, aşk ve vuslat gibi konuları işlemektedir. Şevki Bey'in meşhur şarkısı "Hicran oku sinem deler" buna örnektir. Çiğirimizi delen ayrılık, gurbet okları hep Hüseyini rengindedir (Barkçin, 2019, s. 260) (Aktaran, Cañçelik ve Aksu, 2022, s. 102).

La Hüseyini Dizi:

Hüseyini dizisinin durucu sesleri 1. derece, 4. derece, 5. derece ve 8. derece sesleridir. Yürüyücü sesleri ise 2. derece, 3. derece, 6. derece ve 7. derece sesleridir. Yürüyücü seslerin kalmak istediği durucu sesleri ise şunlardır; 2. derece 1. dereceye inmek ister, 3. derece 4. dereceye çıkmak ister. 6. derece 5. dereceye inmek ister. 7. derece ise 8. dereceye çıkmak ister (Yalçın, 2017).

Tablo 1: La hüseyini Makamında kullanılacak temel akorlar ve dereceler

Dereceler	Akorlar
1. Derece	La minör (Am)
2. Derece	Sol majör (G)
3. Derece	Do majör (C)
4. Derece	Re minör (Dm)
5. Derece	Do majör (C)
6. Derece	Fa majör (F)
7. Derece	Sol majör (G)

La minör (Am), Re minör (Dm), Do majör (C), Sol majör (G), Fa majör (F)

Böylelikle gitar üzerinde pozisyon olarak akorlar, karar akoru La minörden başlayacak şekilde 0 – 3 – 5 – 8 – 10 şeklindedir.

Hüseyini makamının değiştirici işaretleri ve seyrinin Hüseyini beşlisi+Uşşak dörtlüsü üzerine kurulduğu görülmüştür. Bu makamın durağı, seyri, dizisi, güçlüsü, donanımı ve yedeni belirtilmiş, daha sonra ise makamın durucu ve yürüyücü dereceleri sırasıyla açıklanmıştır. Buna göre Hüseyini makamı dizisi gitar üzerinde belirlenmiş ve makamın alabileceği temel akorlar belirlenmiştir. Böylelikle gitar üzerinde pozisyon olarak akorlar, karar akoru La minörden başlayacak şekilde 0 – 3 – 5 – 8 – 10 olduğu tespit edilmiş, karar sesi değişse dahi bu kural temel alınarak farklı tonlarda esere eşlik etmenin mümkün olabileceği sonucuna varılmıştır.

Hicaz Makamı

Hicaz Makamı Hicaz dörtlüsü ve rast beşlisinin birleşimi ile oluşmaktadır ve en sık kullanılan makamlar arasındadır. Hicaz makamının seyri çıkıcı ve inici olup karar sesi Dügâh perdesidir.

Şekil 2: Hicaz makamı dizisi

Kaynak: Google görseller, klarnet park

Tablo 2: Mi tonunda Hicaz makamın kullanılacak temel akorlar ve dereceler

Dereceler	Akorlar
1. Derece	Mi majör (E)
2. Derece	Fa majör (F)
3. Derece	Mi majör (E)
4. Derece	La minör (Am)
5. Derece	Mi majör (E)
6. Derece	La minör (Am)
7. Derece	Re minör (Dm)

Durağı: Dügâh perdesi.

Seyri: Çıkıcı-İnici

Dizisi: Yerinde Hicaz Dörtlüsü+Nevada Rast Beşlisi.

Güçlüsü: Neva perdesi.

Donanımı: Si bakiye bemolü, Do bakiye diyezi ve Fa bakiye diyezidir.

Yedeni: Rast perdesi.

Akorlar ikiye ayrılır Majör akorlar, Minör akorlar. Eşlik yaparken bu akorlar makamın yapısına göre şekillenmelidir. Örneğin Mi Hicaz makamının karar sesi Klasik Gitarda Mi Majör (E) akoru olmalıdır.

Çünkü Klasik Gitar üzerinde Mi Hicaz dizisi Mi – Fa – Sol# - La – Si – Do – Re – Mi şeklindedir. Bu nedenle Mi karar sesinde Hicaz eşlik çalarken makamda bulunan Sol# sesini duyurmak gerekmektedir. Böylelikle Hicaz Makamı eşliğinde kullanılacak temel akorlar şunlardır:

E- Mi Majör, F- Fa Majör, Am- La Minör, Dm- Re Minör

Hicaz makamının Hicaz dörtlüsü ve Rast beşlisi ile oluştuğu görülmüştür. Bu makamın durağı, seyri, dizisi, güçlüsü, donanımı ve yedeni belirtilmiştir. Buna göre makamın karar sesi değiştiğinde dahi eşliğin nasıl olabileceği anlatılmıştır. Hicaz makamının karar sesinin Klasik Gitar üzerinde Majör karakterli olduğu tespit edilmiştir. Donanımdan yola çıkarak Hicaz makamının alabileceği akorlar belirlenmiştir. Böylelikle gitar üzerinde pozisyon olarak akorlar, karar akoru Mi majörden başlayacak şekilde 0 – 1 – 4 – 5 – 7 – 8 – 10 – 12 pozisyonlarda olacağı tespit edilmiştir. İnci olan akorun Dm (Re minör) pes basılması gerektiği anlaşılmış, karar sesi değişse dahi bu kurala bağlı kalınarak farklı tonlarda Hicaz eserlere eşlik etmenin mümkün olabileceği, hangi akorları alabileceği sonucuna varılmıştır.

Karar akoru olarak E (mi majör), incici akoru Dm (re minör), çıkıcı akorları ise F (fa majör) ve Am (La minör) akorlarıdır. Başka bir tabirle gitar üzerinde pozisyon olarak dizi 0 – 1 – 4 – 5 – 7 – 8 – 10 ve 12 pozisyonlarıdır. Böylelikle akor pozisyonları ise 0 (E)– 1 (F)– 5(Am) ve 10 (Dm) pozisyonlarıdır. Genel olarak 10 pozisyonu (Dm-Re minör) makamda incici bir ses olduğu için pes olarak basılır.

Problem Cümlesine İlişkin Cevaplar

Bu çalışma icracının hiç bilmediği bir Türk Müziği eserine eşlik edecek donanımın oluşmasını, eşliğin en yalın haliyle anlatılmasını hedeflemektedir. Makamsal müzikler belirli değiştirici işaretler, komalar, duraklar ve güçlü seslerin dikkate alındığı, genel olarak kurallar dâhilinde icra edilen bir müziktir. Bu nedenle bu müziklere eşlik etmek için makamı oluşturan sesler esas alınmalıdır. Makamın dereceleri, incici, çıkıcı seyirleri eşliğinde gidişatını belirler. Örneğin herhangi bir makamda dizi yazıldığında, öncelikle klasik gitarda makamın hangi tonda yazıldığı bulunur ve bulunan ses makamın karar sesidir. Karar sesinden hareketle 1. derece, 2. derece, 3. derece, 4. derece, 5. derece, 6. derece, 7. derece ve 8. dereceye bakılarak makamın durucu ve yürüyücü dereceleri görülür. Türk müziğindeki durucu sesler 1., 4., 5. Ve 8. Derece sesler, yürüyücüler ise 2., 3., 6., ve 7. Derece seslerdir. Bu sesleri bir arada kullanarak yani durucu ve yürüyücü sesleri birleştirerek durucu ve yürüyücü akorları ortaya çıkarmış oluruz. Bu akorları kadans yardımıyla birbirlerine bağlamak ve eserde kullanılacak akorları ortaya çıkarmak mümkündür. Tonik, Dominant, Subdominant gibi akor bağlantılarıyla eşliği ortaya çıkarmak mümkün olsa da kullanacağımız kalıp ile daha anlaşılır ve daha kolay hale getirilmiştir.

Gitar üzerinde makamın karar sesi bulunduktan sonra bu makamın aldığı değiştirici işaretlerin Gitardaki karşılığı pozisyon olarak belirlenir ve makam dizisi çalınır. Makam dizisinden hareketle makamın alabileceği akorlar karşımıza çıkmış olur. Böylelikle makam dizisi bize makamların Majör ya da Minör karar sesli olduğunu ortaya çıkarır. Bu akorlar makamın incici ve çıkıcı sesleri doğrultusunda pozisyon olarak değişiklik gösterebilir. Ancak makam dışı bir akorun basılmasının önüne geçilmiş olunur. Makamın dereceleri gitar üzerinde pozisyon olarak örneğin hicaz makamında; 0-1-4-5-7 şeklinde ele alınırsa makamın tonu değişse dahi akorların sadece pozisyon olarak yerlerinin değiştiği ve bu kalıp referans alınarak eşliğin kolay ve anlaşılır şekilde yapılabileceği görülmüştür.

Yorum ve Öneriler

Herhangi bir makama gitar eşliği yaparken makamın dereceleri ve değiştirici işaretlerinin dikkate alınarak, gitar üzerindeki anlatılan uygun pozisyonlardaki akor sesleri kullanıldığında eşliğin doğru ve kurala uygun şekilde çalınabileceği tespit edilmiştir. Anlatılan bu sistemle birlikte şarkının tonu değişse dahi gitar üzerinde karar sesi temel alındığında bu sistemle birlikte eşlik edilecek makama uygun akorları çıkarmanın mümkün olduğu görülmüştür. İcracı bu kural dâhilinde akorları, makamın incici çıkıcı-seyrini temel alarak uygun pozisyonlarda basması mümkün olacaktır. Böylelikle icracının esere hâkim olma durumu olmamasına rağmen

makamın alabileceği akorları bilmesi eşlik çalarken basılabilecek yanlış akorlarında önüne geçmiş olacağının sonucuna varılmıştır.

KAYNAKÇA

Daşer, O. (2007).Klasik Gitar Eğitiminde Makamsal Türk Halk Ezgilerinin Kullanımı. Yüksek Lisan Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kanneci, A. (2001). Gitar İçin Beste Yapmış Türk Bestecilerinin Eğitimi ve Yapıtlarının Uluslararası Gitar Repertuarındaki Yeri. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karşıcı, G. & Pala, N. (2019). “Klasik Müzik Eğitimi Müzisyenlerin Koma Sesleriyle Çoksesli Düzenlenen Türk Müziği Eserleri Algılaması”, İdil, 58: 463-472. doi: 10.7816/idil-08-58-07.

Yalçın, G. (2017). “Türk Halk Ezgilerinin Gitara Düzenlenmesinde Bir Yöntem: Dörtlü Armoni Sistemi”, Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2): 71-90.

Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, s. 10.

Cañçelik, A. & Aksu, N. B. (2022). “Niyazi-i Mısri Divanı’nda Hüseyini Makamı İle Kayıtlı Gazelerde Vahdet-Kesret, Zühd-Aşk ve Tecelliyat”, İhya Uluslar arası İslam Araştırmaları Dergisi, 8: 102.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11.Baskı). Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Kaçar, G. Y. (2008). Türk Musikisinde Makam, İstem yayınları, Yıl:6 Sayı:11, s.152.